

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1880.

Kolozsvár, csütörtök, február 26

Tizedik évfolyam.

KOLOZSVÁR, FEBRUÁR. 25.

(?) Természete a magyarnak, ha politizál, hogy keres és rendesen talál magának egy-egy hangzatos jelszót, esküszik reá s azt hiszi, hogy evel az egész világ ábrázatját megváltoztatta, hazája sorát megalapítva biztosította.

Most a közigazgatási reformja s illetőleg a tisztviselők kinevezése járja ily mindent jóvá tevő jelszó fejében, sőt már párt-egyesítő — jobban mondva: ellentétes pártok egyesülését hitető alapelemnek is ki van jelentve és híresztelve.

És, hogy ez magyar képzelgésen alapuló meggyőződésének még jellemzőbb példájául szolgáljon: a jelszó egészen particularis, helyi jelentőségű érdek szempontjából adatott ki — Grünwald Béla a felvidéki, csekélyebb számú, magyarság főlnyét akarja a magyar állami tisztviselőség által kényszerűleg is biztosítani s mert az intézmény célszerű volta ott vidéken valószínűtlen, e gyorsan híressé vált közigazgatási tisztviselő argumentációja által, téve: nosza, hamarosan megcsináljuk a nagy általánosítást: a felvidék (állítólagos) orvosszere, egyetlen (már egyetlen!) orvosszere az egész országnak, kinevezés! kinevezés! És Magyarország azonnal Kanaánna, Eldorádóvá, Paradisomná válik, sárga lé foly Henczidától, Bonczidáig, a világ tőkéje a mi zsebünkbe foly s Oroszországot rögtön provinciánkká tesszük!

Először is kétségbe merjünk vonni még a felvidékre s általában azokra a tájakra nézve is az állítás helyes voltát, a melyeken a nem-magyar ajkú lakosság van többségben. A magyar állam főhatóságának eszméjét s a magyar népies supremációját nem erőszakkal, mesterséges eszközökkel, s így nem a tótok, vagy románok nyakára rákötött magyar basákkal, hanem az institúciók egészséges, szabad fejlődést és tevékenységet engedő voltával s az intelligentia, közzjára vezérlő munkálkodás főlnyével kell biztosítani. Csak az a hatalom állandó, biztos és méltóságos, a melyeket a valódi kitűnőség, tartalmas érték szolgálat kezünkbe s ezt a hatalmat nem a pasák parancsszával, hanem a jobbák kitartó munkálkodásával lehet megszerezni. A kinevezett magyar tisztviselő talán hamarabb nemzeti színe fogná a faluházának rácsokat festeni, de hogy állandóvá tenné magyarkodásával és erőszakos magyarosításával a gyűlölet minden ellen a mi magyar: a magyar állam, a magyar institúciók, a magyar egyének ellen, azt ugyan mindenki

A KELET TÁRCZÁJA.

Drommel úr következetlenségei.

Elbeszélés.

Írta:
Cherbuliez Viktor.

II.

(Folytatás.)

Ez meglevén, elővette jegyzőkönyvét s jegyzeteket irt rajzójával fejében forgatott nagyszerű cizike számára, melyben kemény ostorcsapásokat készült mérni az „asinus” et comp. ellen, s számított reá, hogy ugyancsak megkeseríti általuk életüket.

Drommel úr élete párja ezalatt meglehetősen kényelmetlenül ült egy ledöntött fatörzsön, neki nem volt támlánya, tudta nélkülözni.

Időnként meg-megsúrolta az elszáradt talajt piziny lába hegyével, s mint az előbb gondolta magában:

„Hátha mégis... igen, ha csodálatosképen az történnék, hogy a földet áskálva lábaival, onnét előbúvnék?...”
Vajjon mi? Azt nem mondotta meg! Egy mosoly volt mondata vége. Fájdalom! a piziny láb hasztalan kaparta a sáros haszartot, a föld süket volt óhaja iránt, nem bűjt elő senki alóla.

E perczben Drommel úr nagyon távol volt attól, hogy neje létezéséről tudjon valamit. Folytatta leírni jegyzeteit, s e közben, szokása szerint, egyik hüvelyk- és mutatóujja közé szorította bal füle gombját, nyomkodta azt, húzta minden

beláthatja, annál jobban, minél magyarrabb, s minél jobban emlékezik azokra az időkre, a midőn ily erőszakos módon akartak volna belőlünk mindenáron németeket faragni.

A világ-historia fejlődő folyamatát lehet némileg irányozni, de nem lehet soha, semmiképen egészen megfordítani. Vagy elég erős a magyar nemzet, hogy e Magyarországának nevezett területén irányadóvá nője ki magát s szilárduljon meg — s ez esetben Felvidék és Délvidék, Barcaság és Románság minden erőlködése mellett is mind magyarrabbá lesz ez egész terület s az összes lakosság; vagy csak fictio ez a mi egész főhatóságunk, vagyoni, és értelmi és erkölcsi főlnyünk s akkor mind hiában bármely erőlködés, erőszakoskodás, mesterséges elnyomás s a magyarosítás szempontjából fogantatott kinevezés: mindez nem hogy használna a célznak, de még ellenére szolgál, csak élesíti a tüzet s annál gyorsabbá teszi az égés processusának lefolyását.

Mi erősen meg vagyunk győződve a két főtétel között az elsőnek igaz volta felől s bizton számítunk reá, hogy a társadalmi chemia természetes, öntevő működése mind jobban biztosítandja Magyarországot magyar voltát, míg a második főtétel mesterséges műveletei éppen az ellenkező eredményt fognak előidézni.

Csak persze, nem összedugott kezekkel s „meghagyaték” rövid rendeletekkel kell a társadalom chemiai processusainak lefolyását néznünk s irányát megszabni akarnunk, hanem magunk levén a folyamatok ható elemei, éppen ható elemeknek kell lennünk s nem az idegen ajkúak atomjainak hatását passiv szenvednünk. Ha a műveleteket a mi tulajdonaink: a magyarság tulajdonainak formájában és jellemében akarjuk eredményre juttatni: e tulajdonságokat ki kell fejtenünk s érvényesítenünk. Ha akarunk vezényelni, irányt adni, a hatalom ma egyedül ható fegyvereivel: vagyoni, értelmi és erkölcsi főlnyével kell bírnunk, s bizony e fegyverek csak munkával szereshetők meg is forgathatók. Ez a munka s nem a közhivatalnokok kinevezése a mentő eszköz, még a Felvidéken is.

S ha így még arra a kis területre nézve sem fogadhatjuk el igazul a kiindulásul vett alapelvet, még kevésbbé adhatunk igazat az elhamarkodott módon általánosított következtetéseknek, mely szerint egész Magyarország megmentő jelszava a kinevezés.

De erről a következő alkalommal.

irányba s végtelenül elnyújtotta; ily módon szokott lelkesültséget meríteni.

Drommel asszony időnként elmerülve nézte ez irtózatot nagy fület, mely a legszebb égő piros színben égett, s szárnyas egerek látományai vonultak el szemei előtt. Azután hosszasan szemlélte a körre kiterített kozkás plaidet, a kosarat, melynek súlyát még most is érzik karjai, aztán belebámúlt az ég messze elterjedt fürjébe, melyben szép kocsit vélt látni puha, ruganyos vankosokkal, gyönyörű paripáktól ragadtatva, melyben valaki ült, ki nyájában tekintett le reá. A jövő perczben már ismét elkezdtek kis lábait kaparni a földet. A keblében alakuló vágy szilárd elhatározáshoz hasonlított.

Mint elképzelhető, Drommel úr mindezekből mit sem gyanított.

Annnyira el volt mélyedve foglalkozásába, hogy észre sem vette, mint suhannak tova az órák. A nap lemenőben volt már, midőn felállt a nagy kőről, s jelt adott az indulásra.

Tiszta felfogása hagyta-e ezúttal eszerben, vagy szórakozottságból történt-e, azt maga Drommel úr sem tudta tisztán elhatározni, elég, hogy nem jó úton indult haza felé, nem tudta kiismerni, hol van, s végre egészen eltévedt. Neje ugyan gyanította ezt azonnal, de megjegyzéseinek röviden azon erősítéssel vetett véget, hogy a legmagasabb fokig elszájtította a helyes menet titkát. A balvégzet úgy akarta, hogy az asszonyka, a mint egy meredek ösvényen lefelé haladott, megbotolják egy szikladarabban, lába elsiklott s leesett, a nélkül az igaz, hogy nagyon

Pár szó a birtokrendezési törvényjavaslathoz.

Dacára a sok hírlapi biztatásoknak, már-már a csüggedés vett rajtam erőt a hosszas reményteljes várakozásban, míg végre valahára, előtűnt fekszik s nyilvánosan olvashatjuk legalább a miniszteri javaslatot általánosságában. — Örömmel üdvözljük ezt is, mert látjuk belőle az akaratot, látjuk belőle, hogy milyen keretben mozog, s meggyőződhetünk, hogy sérelmeink s az ügyet eddigelő hátráltató legnagyobb nehézségek benne fölkarolva vannak. — Hogy milyen lesz a megoldás? meglátjuk ha az országgyűlés tanácskozásán keresztül ment, s testé fog válni az ige! —

Bocsásson meg tisztelt szerkesztő úr, ha kissé megsértem ambícióját azon többször hallott megjegyzéssel, hogy: „hiába írálunk-fírálunk vidéki lapokban, mert azokat az intéző körökben figyelmen kívül hagyják, sőt el sem olvasák”, még is talán nem lesz fölösleges, ha pár észrevételemet elmondok, hátha akad vagy egy érdeklődő képviselő, ki azokat, ha nézetével megegyez, föl fogja használni, s a részletes tárgyalásnál annak érvényt szerez!

A törvényjavaslat II pontja alatt azt mondja: a fellebbezési jog megengedhetőség kérdésében az esetre szóritandó meg, midőn a kir. ítélő tábla az első bírósági ítélettel eltérő ítéletet hoz.

En e kitélt sajtó hibának vélem, mert épp két eltérő ítélet esetében lehet helye a fellebbezésnek és nem két megegyező ítélet alapján.

Ez igen helyes javaslatot azzal indokolja a n. ml. miniszter, hogy tíz év lefolyása alatt nem tud esetet, hogy az e tárgyban tett fel-folyamodásra a legfelső bíróság a már hozott ítéletet megváltoztatta volna.

Miután a birtokrendezések egyik fő akadályá köztudomásilag, a sok ok nélküli felfolyamodás volt, s a legtöbb költséget — hátramaradást ezek okozták, e fellebbezés megszorítását jó volna kiterjeszteni nem csak ez esetre, de általában minden szakértői véleményre hozandó ítéletekre nézve is; mert én is bátran állíthatom, hogy nem tíz — de húsz év alatt nem tudok esetet, midőn a jó szakértői véleményre hozott első bírósági ítéletet, nem csak hogy a legfőbb bíróság, de még a kir. ítélőtábla is megváltoztatta volna, legfőkébb kiegészítést rendelt el.

A III. pont alatt azt mondja: a község kezelése alatt álló községivagyon (erdő, legelő) még akkor is kiveendő az arányosítás és felosztás alól, ha a község tagjai azt ingyen használták. Legfőbb indokul azt állítván, hogy e felosztás a marhaállomány apadására s következőleg az elszegényedésre határozó befolyással van.

Nem vitatom, hogy a n. ml. miniszter úr

megsértette volna magát. Drommel úr heves szemrehányásokkal illette ügyetlenségéért, boszankodott, durrván reá fürméd, midőtt segített volna neki, hogy felálljon. A nő azonban csakhamar lábra állt, töle kitelhetőleg mentegetődzve. Az eséstől elszédülve s félve, hogy ismét elbukik, a szegény nő meglasztotta lépteit. Férje ezért még inkább boszankodott. Mi pedig tetőpontra fokozta haragját, az volt, hogy egy kanyargós ösvény végén egyszerre oly keresztútnál találták magukat, honnét négy, ötfélre is ágazott el út. Most melyiket kövessék? Drommel úr nagy zavarban volt és szerfölött dühös a miatt, hogy abban van.

Arra igen sötét volt már, hogy ki olvashassák a mutatótáblák útasító feliratait. A hirtelen haragú sociolog mind e bajokért nejét okozta, ki, mialatt ő beszélt és okoskodott, leült egy kis dombockára, hogy egy kissé nyugtassa fel-tört lábait.

— Mulier magnum impedimentum! — kiáltott fel Drommel úr.

S felszólítva a fiatal nőt, hogy várjon itt reá, s azzal a véletlenre bízva magát, elindult az öt út közül egyiken, azon reményben, hogy az a főútra fogja vezetni, hol talál valakit, kitől tudakozdják.

Drommelné nem szerette a kigyókat, valamint nem szerette a magánosságát. Látta mind gyorsabban-gyorsabban le-szállni az alkonyt, s e nagy erdő, a benne mind jobban-jobban elterülő éji sötétség, szívét félelemmel töltötte el. Elkezdett dalolni, mi komoly jele annak; nem

nak igaza ne lenne, hogy a községi legelők felosztása a marhaállomány apadására befolyással van mint szintén azt sem vitatom, hogy az erdő is elpusztul; de a jelzett hanyatlás és pusztulás nem egyedül a felosztásban rejlik, hanem nézetem szerint egészen más okai vannak.

Ugyanis ha egy erdő, vagy akár legelő községi vagyon, azaz, a község szükségletei fedezésére külön birtok testet képez, az eo ipso nem felosztható, s ha az egész határ rendezetik, a megfelelő területet vagy sok esetben a már létezőt csekély módosítással mint magán tulajdant a község külön mindig kikapja.

Ha pedig közös? legyen az akár erdő, akár legelő, mindenképp oly rendetlen használatnak pusztításnak van alá vetve, hogy a kinek legtöbb része, igénye van, akárhányszor legkevésbé élvezi, mert az ily közös birtokoknál a volt urberek s különösen azoknak tehetősbjei, mindent föl használnak, hogy az oroszán részt kivegyék.

Megtörténik e rendetlen használat az olyan községeknek is, hol már az erdő, vagy legelő felosztattott, mivel a használat ellenőrzésére a hivatott politikai hatóság semmit, vagy édes keveset tesz, minek következőse természetesen, hogy az erdőt nem kezelik érdesszerűleg szabályszertlen, hanem a lehető rövid idő alatt elpusztítják, s a legelőt limitáció nélkül használják. Egy célszerűen a viszonyokhoz alkalmazott rendezéssel, s visszaéléseket is könnyebben lehet korlátozni, mintha megahagyatik a régi vegyes és határozatlan birtoklás.

Nem tartom helyesnek a közös erdők és szabályozás alóli kivonását különösen az esetben, ha az egész határ szabályoztatik, mert a nagyobb birtokosok a részükre eső erdőt helyesebben kezelhetik, s több hasznót biztosíthatnak maguk részére, mint a közös kezelés által; legelő illetőségüket pedig többi birtokokhoz csatolva, marha tarthatásukat növelik, ez által növelik a trágya mennyiségét előállítását, s ez által földjük termőképességét.

Ezen kívül a közös erdők, s különösen a közös legelők, akárhány határon, nem egy darabban, hanem annak különböző részeiben elszórva, több darabban fordulnak elő. Már most ha a közös erdők, s különösen a közös legelők feloszthatatlansága feltétlenül kimondatnék, a birtok rendezés elibe oly gordiusi csomó kötnének, mely a célszerűt beosztást, rendezést akárhány-szor teljes lehetetlenné tenné. Számítalanszor tapasztaltuk, hogy a törvény által eddig is engedélyezett kivételek, mily nehézségeket gördítettek elő, hogy csak alig-alig lehetett átbukdácsolni rajtuk.

Lehet és kell is ezen segíteni, épp a n. ml. miniszter úr által említett incidens a marha állomány apadásáért, másuton t. i. mindenik szabályozandó határban ezeket is, különösen a legelőt feltétlenül szabályozás alá kell vonni, a

gyanította, hogy hallgatója is van. Egyszerre abban hagyta a dalolást, léptek zaja ütötte meg füleit. Szíve hevesen vert, a vér arcába tölt.

— János, te vagy ott? — kiáltott.

— Nem vagyok János, és ezt nagyon sajnálom asszonyom, miután ő az, kit látni hájt.

Drommelné rettegése rögtön elszórt, s meglepetésnek adott helyet. A hangban, mely hozzá szólt, nem volt semmi nyugtalanító; nem kegyetlen rablót sejtetett. S szíve teljesen megnyugodott, midőn egy csinos ifjút látott megjelenni finom szőke bajusszal, kellemes tartással, vállán egy festész minden kelékeivel. S festész is volt valóban, mert neve Lestoc Henrik volt, s a Houx öbölénél tett művészi tanulmány-útjából tért haza. Ha ez ifjú tehetsége nem bukk meg, egy napon talán a nagy Lestoc vagy II-ik Tortung lesz a neve; jelenleg azonban még csak „kis” néven ismeretes, nem mintha lábai rövidke lennének, hanem mert nagyon karcsú, hajlékony termetű, beteges színű, mi azonban nem akadályozza, hogy vas-egészséggel birjon. Legalább harmincz éves koráig ily ifjúi kinézéssel fog birni alkalmasint. Különböben két kis Lestoc létezik, egyik, kit a férfiak, másik, kit a nők ismernek. A férfiak irányában hideg, tartózkodó, kimért, furfangos, élesen gúnyos, vig kedvű helylyel-közzel, de mindig távol tartva magától az ingerkedőket; sokan látva őt, agolnak tartják. A nőkkel szemben egészen más ember.

Természetes egyszerűséggel, kiszá-

Hirdetési díjak.

Határozat hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetések elvételének:

Bécsben: Oppelk Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10.)
Budapest: Mosse Publicistic Bureau. Budapest: Haasenstein et Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések elvétel irodája Budapest Szervitát 5. sz.

Nyilttéri cikkek

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

nagyobb birtokúaknak illetőségüket, (kiknek birtukuk a külön legeltetést elbírja), a szokásos beoszelegítés alapján többi birtokukhoz kell csatolni, vagy ha a legelő terjedelme engedi s a helyi viszonyok szükségessé teszik, ugyan azon complexumból külön darabban kiadni, a kisebb ns. birtokosoknak összeaditve, vagy a volt urberekkel együttesen külön legelő szakítandó, a marha létszámmal, s e helyi viszonyoknak megfelelőleg, még pedig a közösből jutalek elégtelensége esetében a magán tulajdonból pótlólag, természetesen a részcsedésnek aránya, a mérnöki munkálában pontosan kimutató, hogy az azal feltétele szerint bányáson bárki, az az: hogy azt külön is eladhassa, vagy vehessen még hozzá, s e birtoklasi arány szerint, a legeltetés szabályoztassék és ellenőriztassék. Egy ily intézkedés nem hogy apasztaná a marha állományt, de merem állítani, hogy azt tetemesen elő is mozdítaná.

Tapasztalatom szerint, a naponta mind jobban érezhető általános elszegényedéstől eltekintve, a marha állomány kevesbedését, inkább egy ily nemű intézkedés hiányának, mint magának a felosztásnak lehet tulajdonítani. Több helyen szakítottak ilyen közösen használandó legelőt ugyan, de az rendesen oly kevés volt, hogy a szükségletnek sehol sem felelt meg. Arra nézve pedig, hogy rábeszélőleg (különösen a volt urberek osztályt értve) lehessen hatni, hogy sajátjából egy ily közösen létesítendő legelőbe pár holdat adjon, hasonlóan tapasztalásból állítom, hogy ok nélküli törekvés, mert ha néhány közülük át is látja annak szükségességét, de a többségnek mondhatni mindig hajótörést szenved az ilyen buzdó törekvés. Egyedül törvényhozásilag lehet intézkedni; hogy a törvény parancsszáva előtt, saját javára kénytelen legyen meghajolni.

Vannak községek (különösen a Mezőségben), hol a nagyobb birtokok terjedelme lehetővé teszi e bajon való orvoslást az által, hogy könnyen lehet terjedelmes legelőt (Hodját) bérelni, s e szükségletet ez által fedezni; de vannak helyek, a hol csak is ily intézkedés mentheti meg a marha állomány apadását.

Helytelennek tartom az eddigi eljárást is, közhelyekre nézve, hogy ha a meghatározott idő alatt a birtokosság a közhely felosztását nem eszközölte, hivatalból eszközöltsék a birtokosság terhére. Helytelen pedig azért, hogy némely községekben a közhelyek oly csekély alig egy-két száz hold területűek, hogy a reá fordítandó műszaki és comissionalis költségeket értékükkel nem, hogy fedeznék, hanem a felosztás által még kárt szenved a birtokos osztály.

Ezekből kifolyólag a közhelyeknek a szabályozás alóli teljes kivonását ép oly károsnak tartom, mint azoknak területükre való tekintet nélküli föltétlen felosztását. Legjobb lenne úgy intézkedni, hogy a hol az erdő, vagy legelő

mitott gyermeked ártatlansággal tud beszélni néha, párosítva az egy apród vakmerő szemtelenségével, s nagy szabadságokat enged meg magának, a nélkül, hogy a nők megharagudnának reá.

Ezek egyike, ki jól ismeri őt, így nyilatkozott föléle:

— Csak olyan angyal ő, ki már túl van második grófnéján, s második szerelmi kalandján.

— Tegyük meg ehhez két vagy három Zsuzsikát is, — mondá a másik, ki még jobban ismeri őt.

Festőnk emelt fővel, csillogó szemekkel közlekedett; elragadtatva látszott lenni a pompás lelet felett. Midőn három lépéssnyire volt Drommel asszonytól, tiszteltteljesen levette kalapját s ugy szemlélte őt egy ideig, elnyelve, vagy jobban mondva, felíva őt szemével; szemében egy inyencz meglepetése s elragadtatása ült, finom ó-bort szűrcsölve, melyet valamely falusi kunyhóban talált s fedezett fel. A nő is mozdulatlanul szemlélte őt s eszébe jutott a szép ábránd, melybe elmerült volt a Chauvet hegy aljában. Nem állhatta meg, hogy azt ne mondja magában, hogy kis lába nem hasztalanul kaparta a földet, hogy ime a föld megnyílt és abból kiszállt valami. Vajjon éppen ez volt-e, a mit őhajtott? Bizonynyal nem, de a mit talált, az sem volt legkevésbé is ellenére. Ő mindig belenyugodott a gondviselés minden akaratába, hozzáintézt imáiban mindig így szólt: Ha nem ő, akkor egy másik, csak hogy legyen valaki!

(Folyt. köv.)

felosztása, területe csekélységénél fogva semmi előnyt nem nyújt, annak fölcsatolását csak is a netaáni egész határ rendezésével hozni kapcsolathba; de akkor kihagyni semmi esetre se legyen szabad. Zs.

KÜLFÖLD.

A német kormány és Róma közt — mint a „Kölnische Zeitung“ értesült — egészen megszűntek a tárgyalások. Határozott eredménytük nincs ugyan, de azért mégis nyertek némi befejezést. Miután kitűnt ugyanis, hogy a direct kiegyezés lehetetlen, a bécsi pápai nuntius és a német nagykövet folytatták az értekezést. A két fél kifejtve nézeteit, egyelőre abbahagyta a diplomatiai alkudozást. Poroszország most a szerzett értesülések alapján önállóság fog iparkodni az egyházi ügyek rendezésére. A vatican azt hiszi, hogy a berlini cabinet törvényjavaslatokat fog e célból a parlament elé terjeszteni a nyári ülészekban. A vatican szivesebben vette volna, ha diplomatiai uton hajthaták volna végre az alkudozást, de reményli, hogy így is végéhez közeledik a confictus.

„Republicanus szeretet és szabadság“ czim alatt egyetlet alakítottak nápolyi fiatal emberek. Hírlapjuk is van, melynek „A Lázadó“ nevet adtak. Ez egyetlő rőpiratot adott ki a napokban, melyben monarchista törekvással vádolja az Italia irredentát, és fölcsóltja az olasz ifjúságot, hogy ne pazarolja erejét az Italia irredentára. Az Italia irredenta szintén rőpiratban válaszol a gyanúsításra, a melyet a következő szavakkal czáfol többi közt: „Ausztia örösi határát és insultát bennünket hírlapjaiban. Minden olasznak, legyen bár monarchista vagy republicanus, föl kell támadnia és méltó módon válaszolnia a kihívásokra. Ugy látszik, hogy az Italia irredenta egyetletnek harmadik korszakába kell most lépnie, a melyről Avezza sirja fölött beszélt Zuppetta — tudniillik az actió korszakába. „Ha Ausztia ezen szakadatlan kihívásaira nem hűz kardot minden olasz, akármelyik pártához tartozik is, nekünk republicanusoknak kell hűznünk. Talán második Mentánát értünk meg: nem tesz semmit; a történelem egyvel több gyalázatját fogja följegyezni a monarchiának és az egyvel megtoldja az olasz republicanusok sok dicső tetteit. De emlékezzünk meg, hogy Aspromonte és Mentana sietette azt a napot, a melyen fölűztük az olasz zászlót a capitoliumra.“

A költségvetés tárgyalása.

A képviselőház ülése febr. 24-én.

Éles Henrik a költségvetés tárgyalása alkalmával kettőhöz kíván szólni. Egyrészt anyagi helyzetünkről, másrészt a pártviszonyokról. Anyagi helyzetünket az általános kimerültség jellemzi. Hogy ezen segíteni kell, mindnyájan érezzük s hogy azt teheszük, a baj okait kell ismerünk. Egyik ilyen ok, hogy pénzünk kiszívároag az országból. Mi csak tápláljuk a tehenet, más megfeji; (Madarász József közbe szól: Bécsbe fejjük!) országunk jövedelme aránylag oly csekély, hogy évenként 260 millió forint kifizetését és eltűnését meg nem bírja. Arra kell tehát törekednünk, hogy Magyarország megerősödjék, vagyonosodjék. Ez pedig a nemzet feladata. Mivel pedig abban a nézetben van, hogy e helyzetet semmiféle kormány egy csapással meg nem változtathatja s mivel abban a nézetben van, hogy a mostoha helyzetet nem a kormány okozta, ennél fogva nem is hajlandó az állapotot hibáján felróni a kormánynak, s nem járulhat Apponyi javaslatához.

Azt a rosszallást, melyet Széll K. kifejezett, nem tartja megokoltának már azért sem, mert az említette nagy politikai akció az ő hozzájárulásával történt s így következményeit nincs jogosítva elítélni, s pedig a kabinetet, mely kénytelen viselkedni ama lépés következményeit. (Helyeslés jobbról.) Sajnálja, hogy Széll K., midőn emlékeztette a házat arra, hogy egy útmutatót kivettek helyéből, nem helyezi azt most úgy, hogy arról leolvashatnók nemesak azt, hogy téves uton vagyunk, hanem azt is, hogy melyik az egyenes, igazi és helyes irány. (Tetszés jobbról.)

Ezek után áttér a pártéletnek válaszására. A szabadelvű pártnak ez idő szerint nincs oka a kormányt elejteni, mert ki az, ki átvénné, s mely elvek azok, a melyek szerint vezetné a kormányt rudját?! Vannak ugyan egyesek, kik bírának önmegtartózkodással, hogy a kormányt terhet átvállalták, de ő, szóló, nem ismeri a többséget, a mely hajlandó lenne nekik e keresztényi erény gyakorlására alkalmat szolgáltatni. (Derűtlenség jobbról. Mozgás; zaj a szélső balon.)

Az ellenzéki pártok, bármelyikét is tekintse, gyengék arra, hogy a kormányt átvegyék. Az egyesült ellenzékéről úgy van meggyőződve, hogy az az ország ügyeit helyesebben nem intézné, mert vannak ugyan benne olyanok, a kiknek előzményeik vannak; vannak kiknek múltjuk van, de azt hiszi, hogy ezek sokkal szeszertibben cselekednek, ha arra a multra nem hivatkoznak. Ez ellenzék egész programjának a veleje: egyéni tendencia. — A költségvetést elfogadja. (Helyeslés jobbról.)

Simonyi Iván annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy azoknak a férfiaknak,

annak a pártnak van nálunk jövője, melynek bátorsága van egészenes konzervatív irányt inauguralni. Ha ehez nincs bátorságunk, akkor szerinte be fog következni a reakció, mely a nemzetet megfosztja utolsó erejétől. És ez a reakció máris benéz az ablakon. — Csatlakozik Apponyi határozati javaslatához.

Szapáry Gyula pénzügyminiszter: Lukács Béla úr szememre vetette, hogy a kilátásba helyezett és tényleges deficit között nagy a különbség. Erre kijelenti, hogy ő ez összeget akkor helyezte kilátásba, mikor az adók hátramaradásáról tudomása nem lehetett. Ezután áttér a pénzügyi bizottság jelentésére. A földterhermentési kötvények visszavonásánál a régi és új javaslat között elismeri, hogy van különbség. Ő a reá vonatkozó parlamentáris következtetéseket elviseli.

Ezután áttér a költségvetés részletezésére, s kijelenti, hogy, bár az okkupáció költségei nem mennek túl azon a határon, mint amennyire láthatólag menniük kellett — mégis a deficitben előforduló szaporulatot az okkupációnak, s fő részben a keleti bonyodalmaknak tulajdonítja. De nem találja magára nézve kötelezőnek a boszniai okkupáció költségeinek igazolását, mert ő akkor, mikor az történt, nem volt a kormány tagja. Széll Kálmán azon szavaira, hogy a helyzet komoly, megjegyzi, hogy ezt ő is beismeri, s amennyire lehetett, soha sem titkolta, de összehasonlítva mai helyzetünket a másfél év előtti állapotokkal, azt hiszi, mindenkinek el kell ismernie, hogy a kibonyolódás útján igen sok történt.

Figyelmezteti, hogy a mult év végén maradt a pénztári készlet 31 millió forint, ebből 21 millió ment az év elején szükséges törlésekre, 5 millió ment rendes kiadásokra, maradt tehát 6 millió ft. Kéri a képviselőházat, fogadja el a költségvetést.

Ezzel az ülés véget ért.

Mint halljuk, az egyesült ellenzék s a pártunkivültek soraiban is, nagy a meglepetés. Apponyi program-féléjének centralistius s kinevezési rendszert rejtő része felett. Ezen elv még megvitatta, s megállapítva sem volt, s mégis Apponyi már mint kész dolgot adta elő. Ma és holnap folytak pártjuk kebelében a viták e felett, s úgy értesültünk, hogy valami János-főfele készült, azaz: kétféle alakban lesz előadva, ki nevezési rendszerrel, akkor valami tágabb bizottság, választási rendszerrel, akkor valami szűkebb bizottság képezné a municipiumot. Két sített lesz tehát, a kinek tetszik így, vagy amugy eheti meg. Denique csak mindig habar a habarék.

A pétervári merénylet.

A czár, mint Szt.-Pétervárról írják, már hónapok óta úgy el palotájában, mintha táborban élne. A palotát, katona-kordon veszi körül, s még a belső termekben is olyan nagy az őrködés, hogy éjnek idején, midőn a czár alszik, ágyát fegyveres testőrök őrzik. De azért a nihilisták be tudtak hatolni a palota belsejébe, s káposok voltak a ezárismusra olyan csapást mérni, mint még soha. Az egész dologban mindenekelőtt csodálatos az, hogy a merénylet nem sikerült, hogy az akna fölrobbantója, ki az udvari körülményekkel annyira ismerős, nem várta meg annak a rövid negyedórának a lefolyását, mely a merénylet sikerültéhez szükséges volt. Csak gyanu ugyan, de mindenesetre kimondható, hogy az aknát valószínűleg olyan ember robbantá föl, kinek hosszabb ideig valóltéle valószínűleg fölűtt volna, s kinek távolmaradását bizonyára észrevették volna. Említők, hogy ez, ki ellen a gyanu irányul, nem más, mint Konstantin nagyherceg, a czár testvéröccse. A lakosságban általánosan Konstantint vádolják e súlyos gyanuval, de a lapok természetesen a túlszigorú ellenőrzés miatt erről mit sem írhatnak.

A „Wiener Abendpost“ levelezője a következőket írja Pétervárról e felhívatalos lapnak: „Már régebb idő óta szármaját az a hír Péterváron, hogy a nihilisták légbe akarják a téli palotát rőpíteni, hogy bizonyos Csernisevskynél a Lestukov Perculokon a téli palota kitűnő tervrajzát s nagymennyiségű dynamitot találják. Használó tervet talált Genfben a német titkos rendőrség egy nihilistánál, Krapotkin hercegnél, mit közölt is az orosz kormánynyal. Innen támadt azután az a hír, hogy a nihilistáknak magában a téli palotában is vannak czinkosai.

Azt állítják, hogy Gurko tábornok azt kérte a czártól, miszerint a téli palotát is helyezze az ő felügyelete alá. A czár azonban ebbe nem egyezett bele, mert a palotának külön titkos rendőrsége van. A romok közt egy pléhszelenecze fűdelét s egy hosszú sodronyt találta. Ugy látszik, hogy a robbantás óramű által történt, mely 6 óra 20 perczre volt igazítva. A romok közt találtak egy kukta holttestét is, ki a katonák számára a vacsorát szokta készíteni. Magától értetődik, hogy a téli palotára ezután a legszigorubbán fognak felügyelni. A palotához tartozó személyzet azelőtt szólt kártyákkal láttaik el. Azonban daczára a roppant vigyázatnak, egy asszony mégis be tudott jutni a palotába.

Mikor a folyosón elfoglalt tételyodottnak tetette magát.

A közvélemény csak gróf Suvalov Pétert tartja képesnek a nihilismus kiirtására.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

MICHELET.

Rogéard Ágost

16-dik felolvasása.

A következő 4 felolvasást, Frankhon négy nagy próza-írójának, Michelet, Quinet, Blanc Lajos és Proudhonnak szenteli a felolvasó, a kik a történelem és a nemzetgazdáltszat terén oly kiváló helyet foglaltak el.

A legkiválóbb azonban Michelet-et illeti, a ki nemesak mint történész, de mint a társadalmi kérdések bölcsésze is a többiek közül kimagasló alak. Előadó beismeri, hogy nehéz tárgyat választott, midőn egy rövid óra alatt e mélyen gondolkodó és mélyreható szellemű író, óhajítja ismertetni s kéri hallgatóit, elégedjenek meg a teljes kép helyett, nehány alapszóalással, a melylyel lehetőleg jellemezni óhajítja az író Micheletet.

Michelet abban különbözik leginkább más történetíróktól, a kik többnyire csak száraz tényeket, vagy csupán eszméket beszéltek el, hogy az eszmét a tényvel egyesítve, mint testet a lélekkel, az eszmét a tényben s viszont aényt az eszméből kifolyólag jellemzi, miáltal történelmi művei bölcselmi és erkölcsi irányt nyerne. „A történet különböző tények láncolata — mondja Michelet — minden tény egy eszméből származik s miként az anyagi élet phisicai törvényeknek van alávetve, úgy minden történeti jelenség erkölcsi törvények alatt áll.“ A történet folytonos harca az igazságnak a téveszmék; — a jónak a rossz — az embernek a természet, a szellemnek az anyag, a szabadságnak a végzet, s a vallásnak a tudomány ellenében.

Rogéard 6 iskolára osztja a történetírást: a tényekhez ragaszkodót, Barante, az eszméket terjesztőt Guizot, a kettőnek egyvelegét Thierry a végzetességet Thiers, a titokzatosért rajongót Ballanche és a jelképes történelmet Michelet által képviselve.

Életrajzát csak futólag említi előadó. Michelet 1798-ban Párisban, majdnem egész életének működésének színhelyén született. Több elsőrendű iskolában működött mint tanár, míg nem a 2-ik december megfosztá őt helyzetétől. Ez idő óta kiválóan az irodalomnak szentelte erejét s egyike lőn Frankhon legnagyobb íróinak, a történetírás terén a legnagyobbnak is bátran nevezhetni őt. Legnagyobb s legjobb műve Frankhon története, a melyet méltán a nemzet legdicsőbb, s legmaradandóbb emlékei közé lehet sorolni. 2 részből áll; az első rész a régi történet, a második a forradalom, története egy magasztos álom a szabadságról. Itt még pamphleteket „a jezsuitákról“ „a néphez“, melyet a szerelem által óhajtott megnevesíteni. Monographiai művei a „biblia“, „a nő a forradalomban“, „a szerelem“, „a nő“, „a martyr Longyelország“, „a madár“, „a tenger“, „a hegy“ sat. Mint fordító Vico műveit ültette át a francia nyelvre, azon történetét, a ki azt mondta, hogy az emberiség szakadatlanul egy előre kiszabott körben mozog, mert hogy a történelem sorban a hierarchia, aristocrátia, democratia, anarchia, monarchia kerülnek egymás fölé. Michelet elismeri a sorrendet, de azért mégis a haladást hirdeti; azt mondja, hogy ha a történelem tesz is lépéseket hátrafelé, soha sem megy vissza kiindulási pontjához, ha pedig előre halad, mindig jóval túlhaladja előbbi álláspontját s e szerint folyton haladást jelez a tükélyesbűlés fele. Miként Staël-né, Michelet is bizik benne, hogy az emberiség végre is eljutand a tükély magaslatára.

Mit ért előadó a jelképes történetírás elnevezés alatt?

Az eszméknek és tényeknek amaz, úgy-szólván láthatóan kifejtett következtetességet, a mint ezek, az erkölcsi törvények uralma folytán létre jöve, majdnem kézzelfoghatóan állítják az események leközlését az olvasó elé.

Michelet könyve telve vonzó bölcseséggel s kellemes részletek lebilincselő, könnyed elbeszéléssel. Úgy olvashatni azt, mint egy regényt mulatságképen. Ragyogó képzelme, pontos megfigyelő tehetsége, mély tudományos képzettsége a történészek legnagyobbikává teszik őt, a ki mélyen vizsgálván a multat prófétai ihlettel jósolja a jövőben a nép feltámadását.

Hogyan csinálták Michelet előtt a történelmet? mik vitték abban a főszerepet? A királyok, a csaták s a számadatok. Michelet volt az első, a ki a népet, felszínre hozza, a népet, egész életével, igyekezetével, munkálkodásával, szenvedéseivel, örömeivel bibáival, fő tulajdonaival melyekből kimagyarazza, — miért jőnnék jogai oly gyakran összeütközésbe a törvényekkel Sokan szemére vetik, hogy inkább költő, mint történész, előadó nem kárhoztatja érte, hisz a kedély és költészet, a mely előadását fűszerezi, műve terjedések oly hatalmas tényezője. — Egyik legszebb jellemvonása Micheletnek az igazság. Vannak, a kik hibául tulajdonítják neki s pártossággal vádolják, a miért a jó és rossz harcát tanulmányozván, mindig a jó részére,

védelmére kél. De hisz ezt az igazság kívánja így; avagy a bíró, miután a rosszast felismerte, nem eltilé-e, és ki fogja őt ezért pártoskodással vádolni? — Michelet írálja festői; oly élénken színez, mint akár Sand vagy Hugo. A népet alapjában ismeri, nemesak arczélet, teljes képét adja annak. Hangja rokonszenvet kelt, tán mert valódi szenvedélylyel, nemével a lázas izgatottságnak védi a gyengébb ügyét a hatalmas ellenében. „A történet a nép martyrságának története — mondja — boldog a nép, melynek nincs története.“ Folyton a nép nyomoraival, szenvedéseivel foglalkozik s enyhíteni törekszik azt minden áron. Igyekszik behatni a kornak szellemébe, melyet fest s azonosítani magát annak szereplőivel. Vannak feledhetlen lapok nagy művében, e többek közt mit a Gallusokról ír, mintha csak az ő kor fia szólna az olvasóhoz.

És a középkor, a remek templomok leírása! az ember visszaképzeli magát a 14-ik századba olvasásakor. Hogyan jellemzi Szent Lajost, szent Bernátot, Abelardot, Arc Johannát, Luthert egy pár szóban! És a 93-iki események leírása Danton jellemrajza! mily tanulmány, minő mohó igyekezet! miként kutat régi kéziratok, hírlapok halmazában bizonyítékok után! Mert az újkori történész feladatát nagyban megnehezíti a hírlapirodalom, a mely pedig a legjobb forrás valódi adatok merítésére. — Ha Blanc Lajos és Michelet Frankhon két legnagyobb történésze, Rogéard Micheletnek adja az elsőseget.

És ezzel, hogy — mint mondja — kevés pihenőt engedjen hallgatóinak a nagyon is komoly tárgy után, áttér Rogéard, Michelet monographiai műveire. „A szerelem“, „a nő“ bár kötetlen beszédben van írva, a költészetben oly gazdag 19-ik századnak legkölthibb műve. A nő van eszményítve benne, s a házasság fogalma, — a minő volt, a minő most és a minő lehetne a jövőben — van abban kissé túlzott színekben feltüntetve. A nőt, a kit imádat, kegyelet tárgyává emel egyfelől, másrészt mint gyöngye, tehetetlen lényt tűnteti fel, a mely kegyelet ellen többben felszólaltak a nők közül. Egy színművet is irtak gúnyolására, a melyben a nő folyton ülteteli férjét s búszkán mondja, hogy ő nem hasonlít a Michelet asszonyához, a kit addig bonyálnak pamut közé, míg nem megfullad benne. — Mivel a franceziaknál fölbonthatlan házasság folytán a férj nevének gyámja, Michelet azt kívánja tőle, hogy nevelője is legyen s önmagának teremtsen a nőt, mint egy tőjkor Ádám s a nő minden kihágását a férjet teszi felelőssé. Ez elveket kifejtendő, egy minta házasságot állít fel. „Valahára — kiált fel a kritika — megszületett a hűsosz fűzék Homerosa, a ki megteremté a házi élet költészetét.“ Csakhogy Michelet nem eszelekedett helyesen, midőn minta házasságát oly bőségre helyezte, téli és nyári lakot, fogatott, számos cselédséget ad neki s oly háztartást rendez be, a melynek legalább is 25,000 frank évi jövedelemre van szüksége, hogy létezhessek. E háztartásban a nőnek nincs más szerepe, mint imádatolni, dőlgettetni s ezélpontul szolgálni férje gyöngédségének, a kinek ezerféle szerep jutott, mert nem elég, hogy a férj nevének gyámja, nevelője, apja, anyja, testvére, udvarlója, orvosa, gyógyszerésze, szakácsa, komornyikja kell hogy legyen, e mellett éberan tartozik őrködni, nehogy a bálvány ballépést kövessen el s e mellett abban járni, hogy kiteremtse a szükséges jövedelmet a költséges háztartásra. Ezek szerint férj-uramnak debogy jut eszébe az unalom. De e túlzásokat kivéve, vannak e munkában helyes és korszerű eszmék. A házasságnak azt tanácsolja, hogy midőn az egységet megkötik, tökéletesen szakítsanak a multtal. A nő mondjon le leánykori vágyairól, szokásairól, a férfi garconkori foglalatosságairól s minthogy Franciaországban a nők és a férfiak nevelése annyira különbözik, igyekezzenek eszméik kicserélése által egymáshoz közeledni, lélekben hasonlóvá lenni. Michelet szerint ez az erősebb rész, a férfi feladata, Rogéard is az erősebb félt hívja fel e nagy horderejű munkára, csak hogy ő azt hiszi, hogy ez elnevezés nem egy esetben a nőre is illik, a ki ép úgy képes lehet a társaság közt, isteni, vagy alvilági iskolájában a tanító szerepét vinni, mint a férfi.

Michelet könyve érdemes az elolvasásra, már csak erőnyes irányja, jórátörekvése miatt is, ha nem volna is abban annyi magasztos gondolat, oly bámulatos, nemes tisztaság.

Többi monographiai: „a biblia“, keleties irányu valláselvek fejtegetője, a miért Heine hindunak nevezi Michelet. Nagyon híven van a 93-iki emberfaj a „forradalmi nők“ ben feltüntetve. Pamphletjei közül legnagyobb feltűnést a jezsuitákról írott keltett. Nevezetes még a „Nép“ nevű is, melyben ennek jogait, szabadalmait védi elragadó ékesen szólásával.

Vége is, ha Frankhon folytatja megkezdett törekvését, a szabadság és a tükélyesbűlés fele, egykor be fog teljesedni Michelet eszménye a társadalmi igazság s a közboldogság felől, melyet a nép nemesak saját szellemének, vértanuinak, hanem azon íróinak is fog köszönhetni, a kik történetének tanulmányozása által lelkesülten, leginkább megérték, terjeszték eszméit, legjobban taníták gyermekeit, azoknak, kiknek gondolata egy volt az övével, szíve egytt do-

bogott a szívével, a mélyen gondolkodó népbáratoknak, a milyen Michelet is vala.

Nulla.

„Donna Juanita“ a czime Suppé legújabb operettejének, melyet e hó 21-én először adtak elő Bécsben a Carl-színházban. Az operette meglehetősen sikert aratott, bár nem oly nagyot mint a szerző újabb művei, különösen Boccaccio és Fatinitza. Zónéje sok helyütt banális és abban a styllben tartott, midőn a dallamosság hiányát a nagy dobbal és fúvó hangszerek lármájával szokták pótolni az ügyes „meseterek“. Az operettnak különben elég sok sikerült fölbezmásó száma van, hogy jó ideig fűtarthassa magát, s jó szereplők előadása mellett a közönség kegyébe is befurakodhassék.

Színész-festők. Londonban legközelebb „Dramatic Fine Art Gallery“ czim alatt olyan kiállítás nyílt meg, mely minden tekintetben első e téren. London egyik műúrusa ugyanis összeszedte mindazon képeket, melyeket színészek, énekesek, énekesnők festettek, körülbelül 200-at, s kiállította őket. Itt aztán láthatunk olyan képeket is, melyek a legelőkelőbb festőknek sem válnék szégyenére. A kiállítást sokan látogatják.

Kivonat a „Budapesti Közlöny“-ből.

Árverések. Schuster Stefán ingatlanai 1880. márc. 5-kén becsárón alól is Árokajla községében, Theil György 1580 ft-ra becsült ing. 1880. ápr. 2-ikán a nagyapoldi községi irodában, Hentor Áron ing. 1880. márc. 30-án és 1880. ápr. 30-án Bodok községében, Marginean Kata 600 ft-ra becsült ing. 1880. márc. 10-kén a brassói tsvékek irodájában, Voien Elena 650 ft-ra becsült ing. 1880. márc. 11-én a brassói tsvékek tsvi irodájában, Vajda Kádár Mihály 1677 ft-ra becsült ing. 1880. márc. 22-én és 1880. ápr. 22-én Nagyajta községében és Kovács Albert 494 ft-ra becsült ing. 1880. márc. 24-én és 1880. ápr. 24-kén a sepsiszt-györgyi jbrság tsvi irodájában árvereztetni fognak.

NAPI HIREK.

Helyi hírek.

— **Az árvaház** tegnap esti közvacsorája nem valami nagy közönséget gyűjtött a színházba. A páholyok nagy részét díszes néző sereg foglalta el ugyan, de a nézőtérten fölterített asztalok mellett kevés vendég foglalt helyet, még tán felannyi sem, mint tavaly. Ugy látszik, a közvacsora divat is lejárt magától, mint minden nálunk, ahol a jótékonyasáért is csak addig lelkesülnek az emberek, míg divat. Egyébíránt a tegnapi közvacsorára megjelentek elég kedélyesen mulattak a sok, szebbnél szebb kisasszony és menyecske körében, kik az asztalok körött a pin-czernói tisztelet teljesítették. A vacsora végzetével egy-két vállalkozó szellem kísérletet tett, hogy az estélyből egy kis bált rögtönözzön; de nem sok utánzóra talált s egy óra után már a vendég-közönség épen úgy, mint a házi asszonyok és kisasszonyok túlnyomó nagy része szétszólt.

— **Értesítés.** A mart. 15-ki tünnepelet rendező bizottságot febr. 28-ka d. u. 5 órára Ábrahám Antal ur ügyvédi iroda helyiségébe tisztelettel összehívom, Deáky Albert, elnök.

Hazai hírek.

— **A marosvásárhelyi** takarékpénztár február hó 23-ikán tartott közgyűlést, Sándor Kálmán részvényes indítványára, 100 forintal a „Kemény Zsigmond társaság“ alapító tagjai közé lépett. Ugyancsak a takarékpénztár 6 mult évi közgyűlésen az erdélyrészi házi-iparegyelet alapító tagjai közé lépett 100 fttal.

— **Ritka élelmesség.** Magyar emberről ritka élelmesség példáját jegyzi föl egy vidéki lap. Egy szeghalmi ember a mult hónapban egy vaddisznót vert agyon az ottani nádasokban. Ilyenféle állat tudvalavóleg nagy ritkaság az alföldön, s a szeghalmi atyafi e körülmenyt fel is használta, hogy zsákmanyból a lehető legnagyobb fruktfikkációt vegye ki. Kitömette ugyanis a vaddisznó bőrét s szerte mutogatja a közeli városokban. Bár az entrée csak 3—4 krajczár, mindamellett is a pógár már 50 fttnál többet bevett a disznóbőrből.

— **Hermann Ottó** képviselőt nem szolgáltatja ki a képviselőház mentelmi bizottsága a sajtóperben, melyet ellene az államügyés megindított. Az illető határozat a bizottságban úgy keletkezett, hogy 5 tag a kiszolgáltatás mellett s 5 ellen nyilatkozott Az elnök döntött az elutasítás mellett.

— **A nép phantasiája.** Mint az „Ung“ írja, Ungmegyében most a következő babonás-ijesztős történet jár szájról-szájra a nép között. Egy ur a napokban Ungvárról Munkácsra utazott, s amint Szerednyét elhagyta, az út mellett a havon egy polyás csecsemőt látott fektődni. A csecsemő élt s úgy látszott, hogy semmi baja. Embertelenség lett volna szegényt ott hagyni, tehát magához vette őt s folytatta útját. Midőn a rákosi koresmához közeledett, a gyermek megszólalt. „Mért vettél magadhoz s hová akarsz vinni?“ kérdé az erre nem kis csodálkozásra gerjedt úrtól. — „Azért vettelek föl, hogy meg ne fagyj, s viszlek magammal Munkácsra,“ — felelé ez. „Forduj vissza azonnal, s tüké le engem oda, a honnét fölvetted, azon a helyen nem fagyok meg“ — mondá a gyermek parancsoló hangon.

Az ur megrettenve engedelmesskedett, s a gyermekeket visszavitte előbbi helyére. Midőn már letette őt s távozni akart, a gyermek így szólt: „Megállj, fordulj el tőlem s nézd meg jól, hogy mit látsz.” Az ur engedelmesskedett s nagyszerű látvány tárult szemei elé. A meddig ellátott, egyik oldalon gyönyörű vetések éret-kalászaival hullámoztak; a második oldalon pedig rengeteg erdő nyult el csupa gyümölcsfákból, melyeken a szebbnél-szebb gyümölcsök csillogtak. — „Most fordulj vissza” — parancsolá a gyermek. Az ur vissza fordult s elszörmeyt az újabb látványon. Egy elpusztult tájat látott, mely végeslevegőség csupa sírgödörök, sirhatók, szerte heverő emberi csontokat s hullákat mutatott. — „Jegyezd meg magadnak — szolt ismét a csecsemő — hogy amit láttál, azt jelenti, hogy az idén oly gazdag termés lesz, a milyen még sohasem volt, de nem lesz a ki hasznát vegye, s ezzel elfut a hó alá.

Vegyes hírek.

— **Éhen halt milliionos.** Közlebb Poldoliában Dunajewceben egy fősvény ember halt meg. Halála után fél millió rubel értékű aranyat s ékszert s ugyanannyi adólevelet találtak lakásán s mégis konstataáltak, hogy — éhen halt meg. Az 59 éves férfi sok éven át egy kis szobában lakott, hol a tűz s világítás ismeretlen volt, rendes napi eledle egy kis kenyér volt, melyet a várostól néhány verstnyire maga szokott hordan, mert onnan valamivel olcsóbban kaphatta, lütfelét csak igen ritkán evett, egy kis májat, mit jóformán ingyen kaphatott. Hosszas bezárkózása gyanút keltett s a rendőrség találta meg éhen veszte.

— **A ki hatalom.** Nápolyban közelebb egy hercegeasszony fog a törvényszék előtt állani. Ez Nicandro hercegné, ki őrsértéssel van vádolva. Egy este gyújtatlan lámpáját fogatban kocsizott s mikor a karabinier megállították a kocsi, hogy gyújtson világot, e kiáltással dugta ki a fejét az ablakon: „Ti együgyű és tehetetlen karabinier, nem tudjátok, hogy én hatalom vagyok? A rendőrség most őrsértési pört indítottak ez ellen a hatalom ellen, a kit bizonyára érzékenyen meg fognak büntetni.

— **Boyton kapitány,** a világhírű tiszó, a ki tudományát nálunk is bemutatta, Amerikából érkező hír szerint meghalt. Boyton kapitány egyébiránt sem kapitány nem volt, sem pedig Boyntonnak nem hívták. Egyszerű matröz volt és megismervén az Amerikában már közhasználatú úszókészüléket tökéletesíté azt és Európa valamennyi nagyobb folyóját beúszkálta vele. Halálát is tudományra okozta; a Missisipin uszott lefele és vigyázatlanságból egy gözhajó alá jutott. Sötét volt, a hajó matrözei nem vették észre és a hajó kerekék összezúzták. E sérülések következtében halt meg.

— **Rehabilitatio az udvarnál.** Berlinben meglehetősen nagy port vert fel annak idején — több éve már — hogy Putbus herceg csodót mondott, jószágait lefogalták, s ő maga Velenczébe szökött hitelezői elől. A csod ügyét nem sokára hatalmas közbenjárók segítségével kiengyilítették, s a herceg visszatérhetett jószágaira. De ez időtől nem jelent meg az udvarnál, hol pedig azelőtt kedvelt egyéniség volt. Végre a napokban Vilmos császár elfogadta látogatását, s ezt a német főváros úgy fogadta, mint a herceg rehabilitását az egész előkelő társadalom előtt.

— **Az angolok s a czár.** A londoni községitanácának esltörtökön a lord-mayor elnökelete alatt tartott ülésén Isaac H. A következő határozati javaslatot elfogadára: „hogy ő császári felségének az orosz czárnak fölirat nyújtassék át, mely a község-tanácsnak az ő felsége a császári család élete ellen intézett legújabb merénylet fölött érzett iróztását és méltatlankodását fejezvé ki, szerencsét kívánjon végtészeri megszabadulásáért.” Az indítvány hangos „nem”, „nem” kiáltásokkal fogadtatt. Fricker kérdé, miért tenne a tudás kerülőket ily rokonszenvi nyilatkozat kedvéért. Az újabb időkből több merénylet is történt uralkodók ellen, a nélkül, hogy a tanács foglalkozott volna velük. Hosszú és heves vita után 72 szavazattal 45 ellen elvetették a javaslatot.

— **Gyujtogatók sorsa.** Borzasztó eset történt a napokban Lucanban Ontarióban. Alézás emberek berohantak egy Donnelly nevű rozshíri család házába s megölték a férjét, a nőt, a fiút s az unokanővért, azután fölgyújtották a házat. Donnelly másik fiát, ki 3 mértföldnyire lakott, ugyanabban az időben gyilkolták meg. A család abban a gyanuban állt, hogy a legutóbbi gyujtogatások tőle származnak.

— **A strassburgi rém.** Strassburgban pár nap óta roppant izgatottság uralkodik. Egy ismeretlen ember, ki este szokott az utcákon járkálni, megütné egyes nőket, törrel mellbe szúrja őket s azután elfut. Eddig tizenkilenc nőt szúrt meg, a nélkül, hogy a merész gonosztevő vagy eszeveszett örüllet elfoghatták volna.

CSARNOK.

Az unalomról.

Felolvastották Zilahon, 1880. február 13-án a kisdévedő-egylet állírlástélyén.

(Folytatás.)

Most folytassuk tárgyunkat.

A párhuzam kedvéért lássuk mit csinál az a magas műveltségű dáma, ki már túl van az

élet tavaszán, de csak azért nem visel pártát, mert az nem divatos. Különbben már a divatban sem talál állandó gyönyörűséget, nem érdekli saját neve, ép oly kevéssé a természet, vagy a könyvek; a templomba menés kiment a divatból. Mihez kezdjen? Gazdálkodni — nagyon közönséges. Ha legalább ásíthatna; oh de olyan széles lesz a szája! Mit csináljon hát? Ölebees-két halmoz el magos kegyével; maeskák népes társaságával veszi magát körül; ha van kivel, játszik, mindenek felett pedig — alszik. — Hagyjuk nyugodni ő nagyságát s forduljunk más felé.

November van!... utra kelek... Csucs felé... egyedül s hozzá — postakocsin! A vidék kihalt, épen semmi sincs rajta, mi a figyelmet megragadja. Ime! azon veszem észre, hogy már nem is vagyok egyedül, mellém telepedett az unalom. Menekülés, menekülés! bármí uton! Hosszan megbámulom a mellettünk elhaladó útast.

A fávrida-ozlopok száma még csak 95, és — oh borzasztó visszaemlékezés! — egyik oszloptól a másikig 2, mondd két percig mászik a — kocsis! Hányszor nem jut eszembe a kilométereket jelző fáról, hogy ez útát bizonyosan együtt utazó szerelmek mérték fel. Egyébiránt ez állapot még türeltőbb, mint ha valami együgyű teremts is szegődik társaságunkba, ki mondaitani végső szavait folyton ismételné, mire aztán — megannyi leütésképen — egy-egy ásitás lenne részünkről a viszhang. De ha már e csapást mérted reánk, legalább a feleségéstől őrizd meg kegyelmes ég! Pedig hányan vannak ilyenek; s mily bőséges táplálékot szolgáltatnak vigjátékaiknak. Ki ne emlékeznék a kotnyeles „Potya fiskalira”? Ott van Kisfaludy „A kérők” című darabjában a jó Margit néne s Perőldy ügyvéd stb. S ha a fecsegő még affectál is, no ennél valami irtoztosabbat gondolni sem lehet!... Az ilyenek valóságos merénylők, gyilkosok! Egy társaságban hallottam elbeszélni a következő érdekes, de kissé drága kimeneteli adomát!

X. herceg nagyon kedvelte s gyakran meg is látogatta az élezes, de kissé különc Z. grófot. Ez utóbbi, megunva a herceg gyötrő fenyegetését, kérdést intézett az orvosi facultáshoz, ha vajjon az unalom nem ölheti-e meg az embert? Igenlő választ nyervén, annak alapján btingvi keresetet indított a herceg ellen, mint a ki életére tör. A tréfa költséges volt, de használt. És valóban a fecsegő körében érzett unalomnál, talán az sem lehet gyötrőbb, ha az éhes előtt megterítik az asztalt, de találni nem akarnak, vagy ha a szerelmek „légyott”-ot töltek ki, s a kigyószemű Argus a gyertyát kioltani, s magát a dnyhák közé pakkolni nem akarja.

„Menjünk társaságba, itt megszabadulunk gonosz földmőlőktől” — mondják talán többen. Fájdalom, itt se mindig. Mert jaj annak a társaságnak, hova egy kedvetlen, unalmas egyén bejuthatott! Nem sokára, előbb csak fűtlen — marokban vagy legyező alatt elgörbül a száj; némi udvariatlan óráját is meri nézni, végre is a mély sohajtózás általános lesz s csak az egészen felnyitott szájon talál kimenőt. Jó éjszakát időtöltés!... De talán még se!... Ime a vendégszerető házi-asszony „szerény” vacsorára hívja fel a társaságot. A kávé, no meg a vidámító nedtlnek hatása már is látszik, a társalgás élénkebb. De egyszer csak elhal a szó s a csendességben körülteleg az unalom s kezdődik az érdekes rész — távolról nézve. Az egyik kérésével, villája vagy tányérjával játszik; a másik kenyérgolyóbisokat készít; a harmadik köhint vagy sohajt; a negyedik körmet rágja, vagy nyakendőjével enyeleg; az ötödik a szerviettát ejti le, vagy elég ügyetlenül a tele poharat dönti fel, mire aztán van jöreményű jóselogatás, s ha e kis intermezzo föl nem ébresztené a társaságot egyhangúságból s — meg ki nem ment volna a gyertya divatból, — a következő bizonyára a gyertyát koppantja vala el.

Gyönyörű egy csoportozat, csak még az kell, hogy két óra hosszat maradjanak az asztalnál; ennyi idő bizonyára elég leend mindannyiok emlékeztetésben egy nem épen kellemes photographiát alkotni meg!

Boldogok, százszor boldogok az egyszerű földművesek s szorgalmas kézművesek — no meg a szerelmes — mert ők alig, vagy épen nem ismerik az unalmat. S míg e dāmon a középosztálylval szemben is kíméletes: addig a felsőbb körök szalonjaiban legirtóztosabb alakjában lép föl; mondhatni, hogy állandó lakása is e palotákban van. Frigyes porosz király a bibliát tanulmányozta s unokáját, a költészettanra oktatta unalmában. A nagy Napoleon így kiáltott fel: „L'Europe m'en nuyé!” („Európa üntat”). S megindította seregeit Oroszország felé. Sőt egy német írő azt állítja, hogy Napoleon a császári trónt is részben, a nagy franciaia nemzet unalmának köszönheté.

A középkori fő-nemesség tornázás, kereszties hadjárat, vadászat, kalandok s több effélekkel igyekezett menekülni, az unalomtól; ma eszik, iszik, vadászat s katonai gyakorlatokra megy, olvas, kártyázik, művészettel foglalkozik fényt űz, s füstöl. Ez utóbbi — néha a tubakolással együtt — különösen fűltn járja erősen. Egy helyt olvastam, hogy: „a dohány- és hamú kisebb vagy nagyobb készletéből csaknem ma-

thematikai pontossággal lehetne meghatározni az unalom kisebb, vagy nagyobb fokát”. Azt is tudjuk, hogy a középkorban minden udvarnál, s udvaroescskánál „tréfás tanácsos” nevezetel udvari bolondok is voltak, szintén az unalom előzése czéljából. Ilyenek különben most is vannak, s pedig kisebb udvaroknál is, csak a nevük más: bölcseknek hívják őket — igaz, hogy legtöbbször — ők maguk. Nem lehet valami unalmasabb, mint nagy uraknál antichambrirozni, s várni a kegyelmes andezziára. A lég is oly nyomasztó. S valóban sajtáságos, hogy a finomodással lépést tartani látszik, s tényleg lépést is tart, a kímérség, s azzal együtt az unalom. S épen ily gyorsan lohad az életkedv.

Berényi János.

(Vége követ.)

KÖZGAZDASÁG.

Az 1879—80-dik évi tél pusztításai a gyümölcsészetben Kolozsvárt.

(Vége.)

Többen novembert is télnek számítják be ez idő szerint, — én azonban, minthogy egész hónapon át, hol egy, hol másnémet kerteszeti, vagy jobban mondva, kerti munkát végezhettem, novembert nem is veszem télnek — e hó legutolsó napján, a legelső nagy hó elmúltával végezvén kerti szőlőm elfedését s méheim beleteléseit.

Hogy a fűdetlenül maradt, vagy szókta-tás (?) tekintetéből úgy hagyott szőlők, valamint nyári helyzetekben legünyögt, ojtott résztük kivétel nélkül elpusztultak, kétséget sem szenved.

Az őszi barackok bizonynyal a sors részesei, az eddigi számbavételek szerint,

A kajszinék egy-két éves hajtásai még ugyan nem egészen, de rügyeik és virágbimbóik tövükön megfektetülék s némely egy-két éves ojtások tövig fagynak

A nemesebb meggyek, cseresznyék mindkét nemű, de különösen gyümölcsergüyein nagy mérvű megpusztulás észlelhető.

A ringtők az Althánt sem véve ki, múlt évi s még idős galjai is csaknem egészben tönkre mentek.

A nemesebb fajú körték, melyeken az Angelenlei hercegnők (csikos és nem csikos.) Vilmos, Juliusi espersen. Nyári király-pergamen. Zöld Magdolna. Izembart. Blatrgau. Tongre-i. Barncz körte. Új poitean. Chameux-i izetes. Vest-fáli harang-körte. „Stein János” Veress magoneza Bon Calebasse Toágrad, Diel vajonca. Esperens bergamotte. Harnenpont téli vaj.

S még sok-sok csaknem merőben elpusztultnak látszanak, különösen ojtvány iskolákban, annyira, hogy visszametszendők s újra ojtandók.

Az almák közt aránylag jóval kevesebb perezent kár mutatkozik, habár itt is a Jaquin almája Ananász Reinette. Canacai Reinette. Mulhamt Carmin Reinette. Champaign Reinette. Londoni peppim. Kömény alma. Párket peppim, igen nagyon megrongálván.

Azonban be kell várnunk, hogy a tavasz enyhe lehellete nem gyógyít-e valamit a télromboló hatalma által okozott sebeinken.

Megtörténhetik, hogy egyes fánk, vastagabb ágaikról vagy épen törzseikről kisarjadzanak s így megújítják magukat. Ne bántsuk hát azokat mindjárt, lesz időnk arra elég a nyár folytán, hogy a száraz ágakat eltávolítsuk.

Legyen gondunk a netalan stírtlen sarjadtott új hajtások kellő ritkítására, s hogy a szelek meg ne rongálják, a meghagyottak ideoda erősítésére, czélszerű lapos, puha kötélekkel, minő Bereczki Máté bátyának szerint a törökbuza-csö panusája, hēja vagy egyéb ohhez hasonló minőségű kötélek, pl. Raffia. (Amerikai hársnemű nád.)

Fagy által megrongált, különösen a mézgásodásra hajlandó fának, minők a kajszin- és őszibarackok, szilvák, meggyek, cseresznyék, általában a csonttárok, ha némi élet még létezik is bennük, igen nehezen indulnak meg tavasszal, vagy ha kihajtottak is, beteges, sárga leveleket, sarjakat szoktak hozni s ha nem segítünk rajtuk idejekorán elmézgásodnak, kivesznek Ezeknél hát úgy kell bännünk, hogy különösen sima kérgű fánk vastagabb ágait és törzseit már márczius—áprilisban megszínorozzuk — kigomboljuk, azaz éles késhegygel, feltűről lefelé a hégát berepesztjük. E berepesztést azonban 1—2 centimetryi megszakításokkal kell tenntünk, hogy ellenkező esetben drága fánk életébe ne kerüljön orvoslásunk.

Igy, a megronglott vagy tulságosan fűltolt nedvek elpárologhatnak s fánk a csipásodástól meg-lesznek mentve, s tapaszalni fogjuk, hogy csontáraink ez által rövid időn, úgy-szólvá, haragos zöld színt nyernek.

E kigombolási műveletet nem csontármemű fánkain is produkálhatjuk, mely tőn egyszer-smind termésre is ingerelhetjük, fennebb jelzett nedvár alkotási műveletünk következtében.

Jelen sorainknak az lévén fő czélja, hogy jó előre jelezzék a határtalan fájdalom okozott bajt, akkorra halasztván egy körülményesebben kifejtendő értekezéstünk közlését, a mikor teljesen constatalható lesz az okozott kár.

A mikor is nagyon óhajtott lenne, hogy kiki megtegye, gyümölcsészettünk érdekében, a ha-

sonló közleményt,*) hogy így aztán a kéteseknek mutakozó fajokat minél szűkebb, az edzett természetű és termékenynek mutakozottakat pedig minél nagyobb mennyiségben szaporítsák.

Hogy pedig az ily fajokat, kényeseket úgy, mint edzett természetűeket és termékenyeket névszerint megismerhesstük; ismertessük meg e két osztályba sorozható gyümölcsfajainkat, — hogy így kényes és nem kényes gyümölcstajaink legnagyobb része idővel, habár ily kártekonny, — a gyümölcsészett tanlmányozójára azonban tanulságteljes tél egy évszázban alig egy pár fordul is elő, egy általános jegyzékbe összeállítható legyen.

Szentgyörgyi Lajos, s. k.

A KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

Egy kis felvilágosítás.')

*) Tér hiánya miatt késétt.

Ajtai György ur indittatva érezte magát e becses lapok f. évi 42-ik száma „Közönség köréből” című rovatában „Egy kis panasz” czim alatt Mező-Szt.-Mihálytelkének a mező-örményesi postahivatal körébe lett beosztása alkalmából cikket írni.

Ezen nemes foglalkozásában nem is hábor-gatnám, ha ezen cikikken nem hozott volna fel oly dolgokat, a melyek nem valók s ha nem igyekezett volna, a szerinte helytelen postai beosztást — részben meggyék köztörvényhatósági bizottságának s részben pedig csekély szemé-lyemnek mint indítványtevőnek — tulajdonítani.

Felszólaló ur, ha a dolgok állásáról ciklike megírása előtt alapos tájékozást szerzett volna magának, talán meg lettem volna kimélve, hogy e helyen adjak felvilágosítást; de miután ezt nem tette, kénytelen vagyok már csak azért is felszólaló ur tévedését helyreigazítani, nehogy a mélyen tisztelt közönség azon meggyőződésben éljen, a mint ez az „egy kis panaszból” kivethető, hogy meggyék köztörvényhatósági bizottsága indítványom folytán a dolog „végeredmé-nyére nem számítva, egy zűrzavart okozó intéz-kedést tett.”

Czikkiró ur azt állítja, hogy Kolozsmegye köztörvényhatósági bizottságának legközelebbi közgyűlésén azon indítványt tettem, „hogy a köz-ségek osztassanak be a járásokban levő postai hivatalokhoz s a körjegyzői küldönczök hozzá-nak ki a központból minden levelet s azokat a körjegyzők legyenek kötelesek az illetőknek kézbesíteni.” Tovább pedig így folytatja: „Ez indítványt a megyei bizottsági gyűlés el is fo-gadta, minék következtében a szebeni főposta-igazgatóság a beosztást el is rendeli.” Így Me-ző-Szt.-Mihálytelke, mint az örményesi járásba bebelezett helység, a tekei postahivataltól beosz-tatva áttétett az örményesi postahivataltól, és most minden Mező-Szent-Mihálytelkére czimzett levelet, lapot, a tekei postahivatal Örménye-re küld.” Ez a panasz lényege. Lássuk mi-ben áll a megye köztörvényhatósági bizottságá-nak „zűrzavart okozó intézkedése”?

Igaz, hogy a múlt évi december hó 19-én is folytatolag tartott rendes közgyűlésen indít-ványt tettem egy oly szellemi szabályrendelet megalkotása iránt, mely szerint a postai egysze-rű küldemények, valamint a pénzes-és érték kül-demények leadó revényei (tehát nem minden postai küldemény) a körjegyzői küldönczöknek adassanak ki, a körjegyző pedig átvéve a köz-ségei részére érkezett postát, azt községenként kiválasztván: a postára ekkor már a körjegy-zőnél váró községi szolgáltnak átadja a községi előjárónak leendő kézbesítést végett, ki az illető község területén a kézbesítést azonnal és dija-lanul eszközli; azon magánosokra nézve pedig, kik postai küldeményeik ily szerű kézbesítését nem kívánják: az indítvány nem terjedett ki. Ez volt az alapeszmé. A részleteket nem látom szükségesnek felsorolni. Azonban ezen indítvány-ban egy betti sínes arról, hogy a községek osz-tassanak be a járásokban levő postahivatalko-zók. „Honnan vette ezt czikkiró ur? Az alábbi-akban talán sejtelmére jövünk.” Pedig ezen for-dul meg az egész „kis panasz”.

De lássuk tovább! Indítványom, melynek intenciója csakugyan az volt, hogy azon roppant idővesztés, mely a postára küldözgetés által bir-tokostársaim rovására esik, megkíméltessek, — egész terjedelmében el lett fogadva s a szabály-rendelet megerősítés végett a nm. földművelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter úrhoz felterjesz-tett. Ezen felterjesztés folytán miniszter úr ő nagyméltósága örömet fejezte ki, hogy meggyék közönsége a postai intézmény fejlesztésével fog-lalkozik; de némi javítandót találván a szabály-rendeletben, azt ezúttal nem erősítette meg, s a folyó évi tavaszi közgyűlés feladatá leendő a za-bályrendeletet megfelelő értelemben átalakítani.

Hogyan okozhatott tehát ezen meg nem erősített, végre nem hajtott szabályrendelet (s nem határozat) végeredményében „zűrzavart”? Hogyan oszthatott be tehát ezen szabályren-delet folytán (melyben a községek postai beosz-

*) Addig is pedig, egy általánosságban szóló rövid értesítés által egy igen hasznos szolgál-tot teendek igen tisztelt ügytársaink.

Sz. L.

tásáról egy betti sínes) Mező-Szentmihálytelke a tekei postahivataltól a mezőörményesihez? — Azt talán czikkiró ur meg tudja mondani, de én szerény felfogással megfejténi képes nem va-gyok.

A panasz többi ága egészen a m. k. pos-ta igazgatóságra tartozván: nem kívánok arra reflectálni, s csak annyit jegyzek meg, hogy igen természetesen találom, hogy Mezőszentmihály telke ugyszólva csak a napokban lévén a mező-örményesi posta hivatalhoz beosztva, idő kell arra, míg a feladók meg tudják és megszokják, hogy a Mezőszentmihály telkére szóló küldemé-nyeket ne Tekébe hanem Mező-Örményesre czi-mezzék.

Ezekből meggyőződhetik czikkiró ur, hogy felszólalásának alaptétele a valódiságnak épen nem felel meg. Sőt azzal homlokegyenest el-lenkezik.

Mintán azonban Mező-Sztmihálytelkének a a mező-örményesi postahivatal kertletébe lett beosztása csak ugyan meg történt, valószínűleg kérdeni fogja felszólaló ur magában: mi ennek tehát az oka, ha pusztá gyanitáson, melyben egy egész testület, egy megye egész bizottsá-gát, elharmarkodással, meggondolatlanossággal gya-nusítottam — alaptalan feltevésnek bizonyult be? Erre is kész vagyok ezikk író úrnak felvilágo-sítással szolgálni: A mezősztmihálytelki körjegy-zői csoport községei ha jól tudom három posta hivatal kertletébe voltak beosztva, s ezért a körjegyző nem felelhetett meg azon kötelességé-nek, hogy hivatalos leveleit a postáról rendesen behozassa, mert egy küldönczű három postahi-vatalhoz küldeni teljes lehetetlen; folyamodott tehát a megye alispánjához, hogy ezen nehézség-t a hivatalos levelekre kérvé nézve osz-tassa el s ezen leveleket intéztesse Mező-Örmé-nyesre; a megye alispánja, mintán az ügy elín-tézése hatás körén kívül esett, áttétette az ügyet a megye közigazgatási bizottsághoz, hon-nan áttétetett, a n.szebeni m. k. posta igazga-tósághoz (s nem a főpostaigazgatósághoz). A posta igazgatóság pedig az ugyan egy körjegy-zői csoporthoz tartozó községeknek különböző posta hivatalokhoz lett beosztása folytán előál-lott nehézséget fölismervén: ezen községeknek a mező-örményesi postahivataltól való beosztását elrendelte.

A mi különben nézetem szerint épen nem hátrány, mert valószínű, hogy Szt.-Mihálytelké-ről Mező-Örményesre a szolgálóirohó járnak he-tenként annyiszor, mint Tekébe, hova legfennebb a hétvárosok miatt, hetenként egyszer van köz-lekedés. S ha még tekintetbe fogja venni cikkk-író ur, hogy az ezen körjegyzői csoport közsé-géi közül a lekenczei postahivatalhoz beosztott községek lakói Lekenczére egyedül csak a posta miatt küldhetek — azt hiszem át fogom látni a postaigazgatóság intézkedésének helyessé-gét is.

Végül örömmre szolgálha, ha ezen felvi-lágosításom czikkiró urat és a mélyen tisztelt köz-zönséget teljesen meggyőzné arról, hogy cikkk-író ur „zűrzavar”-a nem meggyék köztörvény-hatósági bizottságának a fennebb előadott intéz-kedéséből fejtelt ki.

Kolozsvárt, 1880. febr. 24.

Bónis István,

Kolozsmegye főjegyzője.

NYILATKOZAT.

Azon felmerült híreszteléssel szemben, mint-ha a „Kelet” folyó évi 38-ik számában megje-lent, a „Kemény Zsigmond-társaság”-ot kicsinylő marosvásárhelyi levelet én írtam volna; ki kell jelentenem, hogy azt nemcsak nem írtam, de nem is osztom.

Marosvásárhely, 1880. febr. 24.

Sándor Kálmán.

IDEGENEK KOLOSZVÁRT.

— Febr. 25. —

Biasini szálloda.

Lukács Leo kereskedő Nagyváradról. Kökényesi Károli Segasvárról. Bodor Bertalan Sz.-Ujvárról. Mukics József kereskedő N.-Zenyedről. Czece Gerő ügyvéd Sz.-Ujvárról. Steinberg Ignác Tordáról. Lőrinczi Károly kereskedő Brassából. Geibl Rudolf m. kir. erdőbeszlő N.-Szebenből. Aranyos Gyula mérnök Gy.-Fehérvárról. Dá-vid Márton birtokos A.-Járásból. Triska Mária Budapest-ről. Bürger Ferencz kereskedő Nagyváradról. Essik Vil-mos ügyvédjelölt N.-Szebenből. Szerényfalvi Béla színész.

Hungária szálloda

Csukovszky P. gazdatiszt Szabadkáról. Simon End-re kereskedő Nagyváradról. Holbáth József utazó Pá-risból. Török Károly szíró B.-Hunyvádról.

Pannónia szálloda.

Gálfi birtokos Gernyeszegről. Goben Sigmund ke-reskedő Bécsből. B. Ruppich ügynök Bécsből.

Ma esltörtökön előszór.

CZIGÁNY-ÉLET.

Színmű 5 felv. Barrière után fordította: Már-tonffy Frigyes. Rendező: Bokodi.

Kezdeté 7 órakor. Vége 10-ókor.

Felölös szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

BÉKÉSY KÁROLY.

Evő-eszközök

britannia-ezüstből.

Egy birminghami angol gyár megbízása folytán bámulatos olesó britania-ezüst eszközök nagy készletben kaphatók csakis

Gutmán A.-nál

Budapest, dohányutca 8-dik szám.

A következő evőeszközök, u. m.:

- 6 darab evőkanál
- 6 " kés valódi angol aczélból,
- 6 " villa (mindegyik egy darabból),
- 6 " kávéskanál,
- 1 " levesmerő-kanál,
- 1 " tejmerő-kanál,
- 6 " ezüst tálcza.

Összesen 32 darab csakis 5 fnt 60 krajczárjával kapható csakis Gutmán A.-nál, dohányutca 18. szám. (34) 32-52

Videki megrendelések utánvétellel pontosan eszközöltetnek.

BRÜST-KRANKHEITEN
INTERPHOSPHORIGSAURER KALK-SYRUP
VON GRIMAULT & Co APOTHEKER IN PARIS

Sirop d' Hipophosphite de Grimault & Cie Pharmaciens à Paris,
Mellbetegségek ellen

ULVILSAVAS MÉSZ-SZÖRP

Grimault és társa párisi gyógyszerészekről.

E kellemes szer 12 év óta közkezeltséggel és népszerű makacs köhögés, nátház, hökhurut s más mellbajok ellen, különösen keletkező tüdőorvadás ellen nyújt e szörp rendkívüli eredményeket. Befolyása alatt csökken a kinos köhögés, az éjeli izzadás megszűnik s a beteg bámulatos gyorsan nyeri vissza a lőjt érzését. Hogy valódi szert lehessen kapni, figyelni kell a „Grimault és társa“ feiratára.

Legfinomabb magosfoku

CUBA RUM

egy liter 50 krajczár,

Gergely Ferencznél,

Főter 20. a „TÖRÖKHÖZ.“

(45)

6—*

Könyv-mű és zenemű raktár.

Bárhol megjelent és bárki által hirdett bel- és külföldi könyv és zenemű azonnal kapható vagy megrendelhető a leggyorsabban.

a plébánia épületben, a piaci templommal szembe.

(27—*) ZONGORA és HARMONIUM RAKTÁR.

(36)

„tojás-festékeit.“

Ibolya, rubin-vörös, kék, zöld, rózsaszín, skarlát-vörös és narancs-sárga színtűket.

Használata lehető legegyszerűbb!

Ismét eladóknak 25 százalékos engedményt adok, Esetleges megrendelések azonnali elküldését kérem, hogy a szétküldésbe fennakadás ne történjék.

Konecz András,

gyógyszerész, Sz. Udvarhelyt. (Erdély). (75) 2—3

Igérvények

1864-ki

sorsjegyekre.

Húsz 1880-ik év márcz. 1-én.

Főnyeremény 200,000 fnt.

1 darab ára 3 fnt 50 kr. Bélyeg 50 kr.

Minden 10 darabhoz 1 darab ingyen járul.

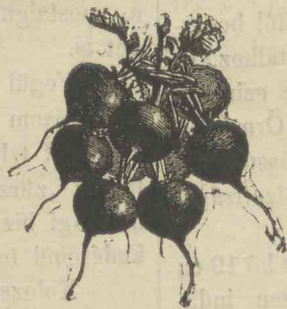
Kaphatók:

Kádebbó J. P.

bank- és váltó-üzletében

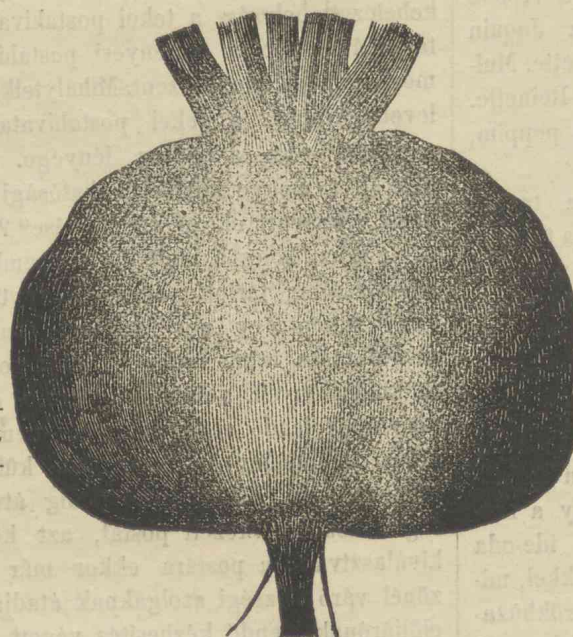
Nagy-Szebenben.

(80)

Kitüntetett:

az erdélyi gazdasági egyesület 1868-ik évben tartott gyűlésén és terménykiállításán.

Kitüntetett:

az 1873-ik évben tartott bécsi világkiállításán.

TAUFER

FERENCZ

Répa oberdorfi sárga, kerek.

magkereskedése Kolozsvártt.

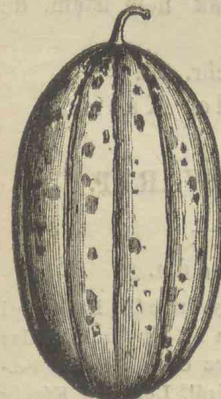
a nagyérdemű földmivelő és kertész-kedvelő közönség figyelmébe ajánlja mindennemű

gazdasági, konyhakerti és virágmagvakkal dúsan ellátott raktárát és rózsa telepét.

LUCZERNA és LOHERE

magvaimat a Magyar-Óvári m. k. gazdasági akadémiával kapcsolatban álló vetőmag vizsgáló és növényélettani kísérleti állomásnál megvizsgáltattam és felelősséget vállalok, azok legnagyobb mértékben csíráképesség és aranka mentességükért, úgyszintén a takarmányrépák valódiságáért.

Árjegyzék és gazdasági magvakból mustra kívánatra ingyen és bérmentve küldetik. (83) 2—3

Nyomatott a „KELET“ nyomdájában Kolozsvártt.

ROYKÓ VICTOR

(58) tiszaujlaki gyógyszerész 10—24

fehér, barna és fekete színű

közkezelhető magyar bajusz-pedroje.

Hamis készítményeket elkerülendő, figyelmeztetlek a t. vásárló közönség, hogy mindenki csak a Roykó Victor gyógyszerész készítményét kérje és fogadja el, melynek aobozai kívül piros, belül a fedélben pedig kéksínű betűkkel, a készítő névalírásával vannak ellátva.

Ezen már 60 év óta országosra keresett és számtalanszor kitűnőnek ismert készítmény kiváló jó tulajdonainál fogva minden várt igényeknek megfelel soha ki nem szárad, a bajusz szálait nem tépi és nem törí, sőt azoknak szaporítására és tökéletes kifejlődésére szolgál. Nagy doboz 35 kr. kicsiny 20 kr. Kapható fúti egyedüli készítőnél, valamint az ország több gyógyszerészei, kereske. dői és fodrászainál. Viszont eladók a megrendelt mennyiséggel fokozatosan emelkedő ill. százalékat és 24 nagy, vagy 36 kis doboz vételénél már bérmentes be-küldést kapnak.

Sz. 424—1880.

Pályázati hirdetmény.

A mócsi szolgabírói járáshoz tartozó Magyar-Fráta, Berkenyes, Mező-Szopor, Csekelke és Aranykút csoportosított községek körjegyzői állomása M.-Fráta központtal évi 460 fnt fizetés 75 fnt szállás, 30 fnt szolgáltatás s 35 fnt. irodai átalány javadalmazás mellett üresedésbe jött.

Ezen állomás rendszeres betöltésére pályázat nyitattik.

Pályázni kívánók felhivatnak sajátkezűleg irt és az 1871 évi 18. t. cz. 74. 75. §§. kívánalmainak megfelelő, valamint erkölcsi bizonyítványaival felszerelt kérvényeiket 1880. évi mártius 12-ig előlírthoz juttatni.

A fenní határidő után beérkező folyamodványok tekintetbe nem vétetnek.

A választás a körjegyzői kör székhelyén M.-Frátán folyó évi márczius hó 15-én délelőtti órákban fog megtartatni.

Mócsi járás szolgabírájától

Mócson 1880. február hó 13-án.

KOMIS LAJOS.

szbíró.

(85) 3—3

Poudre de Serail.

BLAHÁNÉ LOUIZA művésznő kedvencz arczpora.

Ezen arczpor, vegytanilag tökéletesítve, minden ártalmas szerekől mentes és oly kitűnő tulajdonságokat egyesít, hogy minden, eddig a kül- és bel-földön készített porokat sokszorosan felülmúlja; nagymérvű federeje az arczot az időjárás kellemetlen befolyásától megóvja, az arcznak és a test-színnek ifju és természetes színezetet kölcsönöz, úgy hogy a legelősebb szem képes a port rajta észrevenni, mely kitűnő hatásaiért Blaháné Lujza asszonyság következő sorokkal tüntette ki:

Tiszt. Nüller J. L. ezelőtt Vadász Ferencz ö. v. utóda illatszerezés urnak Budapestben.

A Poudre de Serail, melyet ön feltalált, valóban kitűnő és nemében páratlan, mert nemcsak az arczon láthatatlan és tartós, de egyszersmind rendszeres használatnál ártalmatlansága által az arczra oly kitűnő jótékony hatást gyakorol, a minőt még eddig semmiféle arczpornál nem tapasztaltam, mely kiváló tulajdonságáért, jövőben mint kedvencz arczporomat kizárólag fogom használni, de meg vagyok győződve, hogy felülmulhatatlan jószágáért általános elismerésnek fog örvendeni.

Tisztelettel
BLAHÁ LOUIZA.

Creme Pompadour.

Az illatszert terén jelentékeny párisi kitűnőségekkel való összeköttetésem folytán sikerült a világhírű és föltötte hatásos „Creme Pompadour“-t egész eredeti tisztaságában és erejében előállítanom. Ez azon szer, melylyel a hírneves asszony egész agg koráig fűnn tudta tartani csodaszépességét a nélkül, hogy az egészségének ártott volna, azért nem mulasztottam el a t. hölgyvilágnak azt a leghathatósabban ajánlani. E kitűnő szer jóval felülmul minden eddigi e nemű gyártmányt. Egy tégely ára használati utasítással 1 fnt 60 kr.

Csak azon készítmény valódiságáért kezeskedem, mely véd-jeggyemmel el van látva. Legnagyobb választék valódi francia és angol illatszerekben.

Minden doboz Poudre de Serail a mellékelt bejegyzett véd-jeggyel van ellátva 60 kr. és 1 fnt dobozokban; valódi minőségben csupán a feltalálónál Müller J. L. ezelőtt Vadász Ferencz öv. utóda, illatszerezés a „Virágkirályné“-hoz Budapest, Koronaherezege-utca 2. szám kapható. (56) 5—10

Videki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Szigethy József,

oszt. es. és m. kir. szabadalmazott

„FLÓRA CÉRME“-je

az eddig ismert legkitűnőbb szépítő szer, mely minden rozsz utókövetkezés nélkül az arcz, nyak és kezeknek bámulatraméltó szépséget eszközöl; úgy a

„FLÓRA HÖLGY-POR“

a hajporok királya hamisítatlanul kapható. Kolozsvártt: Székely Miklós és Biró János gyógyszerészeknél.

Árak: Flóra Creme 1 fnt 50 kr. Flóra Hölgypor 50 kr.

(57)

7—10

Üzlet-változtatás.

Alólírtak van szerencsém a helyi és vidéki n. é. közönséggel adatni, miszerint üzletemet a Széchenyi-utca 2. szám alatti saját házamba helyeztem által, hol is elvállalok minden néven nevezendő új és épületjavítási munkákat, takaréktüszelyeket nagy és kis vendéglők számára, kert- és sirkerítéseket, ablak-rostélyzatot párisi és angol minták szerint; nemkülönben különösen ajánlom ajtó-vasalásaimat, mely jobbra és balra egyaránt kinyitható.

A legelősebb árak és pontos kiszolgáltatásról kezeskedem.

Épület-munkákról árjegyzéket ingyen és bérmentve szolgáltat

tisztelettel

Seemann József,

gépmű és épület-lakatos.

3—10

(71)